Blogi

Mihin ammattimaiset sijoittajat sijoittavat?

Tilastot | 11.09.2018 | Juuso Koppanen

KIRJOITTAJA

Juuso Koppanen
Ekonomisti

Mietitkö koskaan, millaisiin rahastoihin ammattimaiset sijoittajat sijoittavat? Suomen Pankin uusi pääomarahastotilasto vastaa näihin kysymyksiin.

Mietitkö koskaan, millaisiin rahastoihin ammattimaiset sijoittajat sijoittavat? Entä missä sektoreissa tai maissa he näkevät kasvupotentiaalia? Suomen Pankin uusi pääomarahastotilasto vastaa näihin kysymyksiin. Suomen Pankki on kerännyt vuoden 2015 alusta alkaen tilastotietoa pääomarahastojen taseista ja nyt tätä tilastoa aletaan julkaista myös yleisölle.

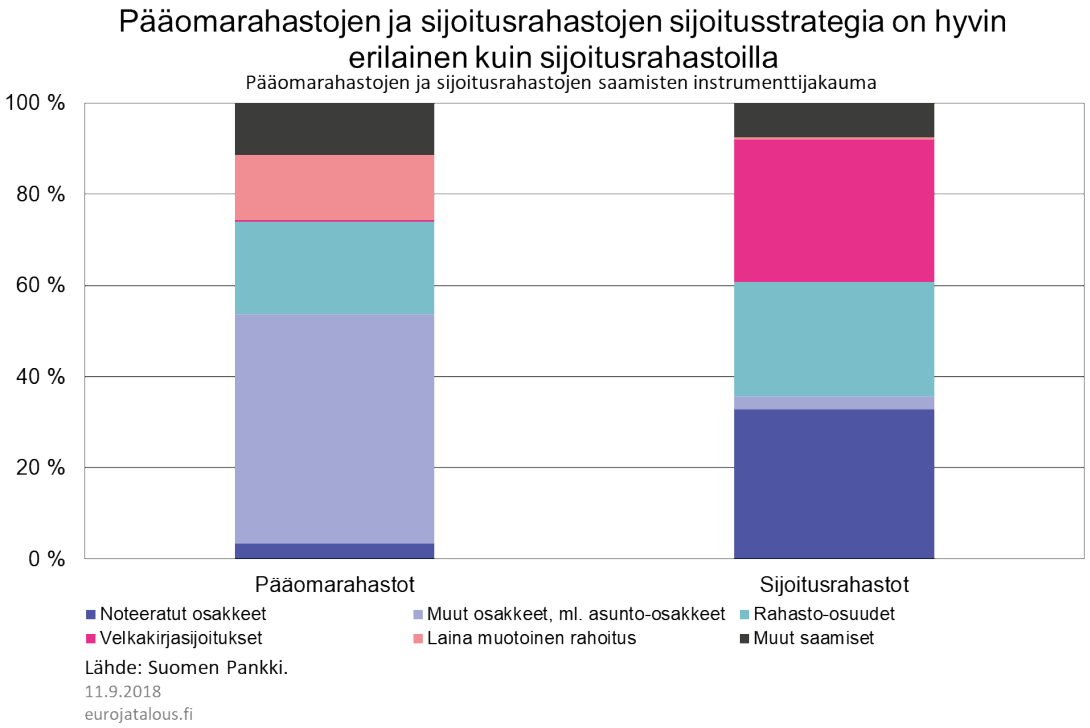
Mitä pääomarahastot ovat, ja miten ne eroavat perinteisistä sijoitusrahastoista?

Pääomarahastoilla tarkoitetaan rajatulle ammattimaisille sijoittajille suunnattuja rahastoja. Suomessa pääomarahastoihin ovatkin sijoittaneet eniten työeläkeyhtiöt, vakuutuslaitokset, yritykset ja muut ns. institutionaaliset sijoittajat. Mukana on kuitenkin myös yksityishenkilöitä – niin sanottuja bisnesenkeleitä. Tällaisilla sijoittajilla on tyypillisesti käytettävissään piensijoittajia suuremmat varat ja riskinottokyky yksittäisten suurten sijoitusten tekemiseen. Riskinottokyky voi perustua myös rahaston sijoituskohteen tai toimialan erityisasiantuntemukseen. Joissain tapauksissa sijoittajat voivat tarjota tätä osaamistaan myös rahaston tai suoraan sen sijoituskohteiden käyttöön.

Pääomarahastojen sijoittaessa epälikvideihin omaisuuseriin, ovat myös niihin tehdyt sijoitukset epälikvidejä. Pääomarahastot ovatkin usein pääomanvaihtelevuudeltaan suljettuja, kun taas perinteiset sijoitusrahastot ovat jatkuvasti avoimia uusille sijoituksille ja niistä lunastukset onnistuvat nopeimmillaan päivässä. Suljettuihin pääomarahastoihin sijoitukset tehdään yleensä koko sen elinkaaren ajaksi, tyypillisesti 5–10 vuodeksi. Pääomarahaston perustamisvaiheessa

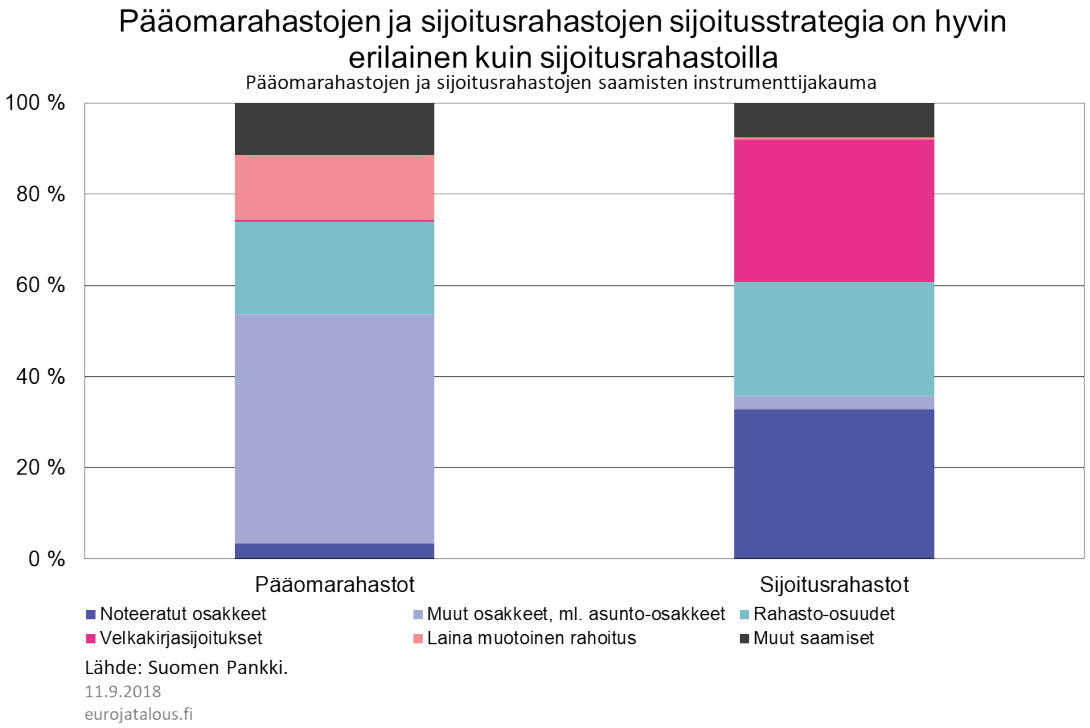
sijoittajilta kerätään sijoitussitoumuksia, mutta sijoituksia kutsutaan rahastoon vasta, kun riittävä määrä sitoumuksia on saatu ja sopivat sijoittajien hyväksymät sijoituskohteet ovat löytyneet. Suomen Pankin tilastoissa rahastot jaotellaan sijoitusrahastoihin ja pääomarahastoihin kuvion 1 mukaisesti.

Kuvio 1.

Eroa sijoitusrahastoihin on myös sääntelyssä, kuten esimerkiksi siinä, miten osuuksien arvonlaskenta tulee tapahtua. Perinteiset sijoitusrahastot laskevat rahaston arvon jokainen arkipäivä, mutta pääomarahastoilla arvonlaskenta voi tapahtua esimerkiksi vuosittain. Pääomarahastojen sijoitusten hajauttaminen ei myöskään ole säänneltyä, toisin kuin sijoitusrahastojen. Hajauttamisen lisäksi myös sijoituskohteet eroavat. Kuviossa 2 on esitetty, miten pääomarahastojen ja sijoitusrahastojen sijoitukset eroavat toisistaan: vain pieni osa pääomarahastojen sijoituksista kohdistuu noteerattuihin osakkeisiin ja velkakirjoihin, kun sijoitusrahastoilla puolestaan nämä kattavat 64 % koko sijoituskannasta.

Kuvio 2.

Instrumenttijaon lisäksi pääomarahastotilasto sisältää erittelyjä sekä sijoituskannoista että -virroista ja kutsumattomista sijoitussitoumuksista. Suomen Pankin verkkosivuilla julkaistaan sektoreittain ja instrumenteittain jaoteltua tietoa rahastoihin sijoitetuista varoista ja rahastojen veloista.

Tiedot on luokiteltu rahaston sijoitusstrategiaa kuvaavin rahastotyypeittäin. Suomen Pankin tiedonkeruun raportoijajoukossa oli vuoden 2018 kesäkuussa 326 pääomarahastoa, joista 129 oli kiinteistörahastoja, 86 buyout-rahastoja, 104 venture capital -rahastoja sekä seitsemän muut rahastot -luokkaan kuuluvia rahastoja.

Kiinteistörahastot sijoittavat nimensä mukaisesti kiinteistöihin, asunto-osakkeisiin ja toimitiloihin. Venture capital -rahastot sijoittavat yleensä vähemmistösijoituksia alku- tai kasvuvaiheen yrityksiin, joissa ne näkevät kasvupotentiaalia. Buyout-rahastot tekevät enemmistösijoituksia ja pyrkivät aktiivisella omistajanohjauksella tehostamaan ja kehittämään kohdeyrityksen toimintaa yrittäen näin saada yrityksen arvon nousemaan. 'Muut rahastot' tyyppiluokka sisältää puolestaan rahastoja, jotka sijoittavat epätavallisempiin kohteisiin, kuten esimerkiksi luonnonvaroihin tai energiaan. Suomeen rekisteröityjen rahastojen rahastokohtaiset luokittelut ovat saatavilla Suomen Pankin verkkosivuilta.

Mihin tätä tietoa sitten käytetään ja mitä merkitystä sillä on? Pääomarahastojen hallinnoimat

pääomat ovat kasvaneet merkittävästi sinä aikana, kun tilastoa on kerätty Suomen Pankissa. Kun tilastoa alettiin kerätä vuonna 2015, rahastoja oli yhteensä 249. Nyt niitä on 326. Samaan aikaan niiden yhteenlaskettu tase on kasvanut 7,1 mrd. eurosta vajaaseen 10 mrd. euroon. Kasvuvauhti on siten ollut keskimäärin noin 9 % vuodessa. Perinteiset avoimet sijoitusrahastot ovat kasvaneet samassa ajassa hieman alle 8 % vuodessa.

Pääomarahastotilastointi aloitettiin ensisijaisesti Euroopan keskuspankkijärjestelmän rahoitusvakauden seurantaan ja rahapolitiikkatehtävien valmistelutarpeisiin. Tilastojen ja arvopaperi- ja luottorekisterien avulla saadaan tietoa yhtäältä markkinoiden volyymistä ja toisaalta siitä, miten talouden toimijat ovat kytkeytyneet toisiinsa ja miten riskit jakautuvat. Pääomarahastojen tasetilastosta olisi esimerkiksi käynyt ilmi kuinka monella rahastolla oli Lehman Brothersin osakkeita sen ajautuessa vaikeuksiin vuonna 2008. Tarkat ja ajantasaiset tiedot luovat myös pohjaa hyvän ja oikean rahapolitiikan ylläpitoon.

Käy tutustumassa pääomarahastojen uusimpaan tiedotteeseen, tilastotaulukoihin ja kuvioihin täällä. Uutta tilastoa julkaistaan jatkossa vuosineljänneksittäin.

Asiasanat

pääomarahastot, sijoitusrahastot, tilastot